

Små fortællinger om det store i livet

Jesu lignelser i klassen og i konfirmandstuen

Jesus fortæller: Himmeriget ligner en købmand, der søgte efter smukke perler; og da han fandt én særlig kostbar perle, gik han hen og solgte alt, hvad han ejede, og købte den (Matt 13,45-46).

Måske er det en overdrivelse, at det virkelig er verdens mindste fortælling – lige til Guinness' Rekordbog. Men det er i hvert fald en af dem. Det er faktisk utroligt, hvor meget der bliver fortalt – om en købmand og en perle og et helt himmerige på bare 2 linjer. Jesus var virkelig en god digter og fortæller.

Eventyr og lignelser

I år fejrer vi 200 års fødselsdag for en anden god digter og fortæller. H.C. Andersen. Han kunne fortælle om en stoppenål, en vanddråbe, en skorstensfejer og hyrdinde, en klodshans og en nattergal, så de blev til levende og uddybende billeder af det liv, vi lever. Alle sagde om H.C. Andersen, at han havde en god fantasi. Det blev han glad for at høre, for det mente han også selv!

Men øjne til at se – det store i det små, det guddommelige i det trivielle og dagligdags, dem havde han ikke fra sig selv. Det erkendte han åbenlyst. Øjne til at se eventyret lånte han fra Vorherre og hans fortællinger.

Jesu lignelser

De små fortællinger, som Jesus fortalte, har man kaldt for "lignelser". Det ligger allerede i ordet, at de "ligner". Der er en sammenhæng mellem perlen og Guds himmerige, som pludselig lyser op. I lignelsesfortællin-

gen kan vi se Guds rige for os lige så tydeligt i perlen, altså forstå noget om det, vi ellers ikke lige kan se.

Men Jesus' lignelser "ligner" på en særlig måde ved at bringe tilhøreren selv i spil. Den, der lytter, kommer selv til at høre med til lignelsen og fortælle med på dens pointe. Hvad vil du gøre ved verdens vigtigste og kostbareste genstand, for det er Guds rige? Vil du give alt for den som købmanden for perlen, eller vil du bare lade andre om den? Du er inviteret til at svare. Jesus sagde det selv sådan, at når han fortæller lignelser, åbnes døren til Guds rige for den, der lytter. Vi bydes inden for i fortællingen og kan nu selv være med til at fortælle historiens pointe – ved at sætte vores fantasi i bevægelse og gå på jagt efter at opdage perlen, eventyret, Guds rige og kærlighed i alt det, der omgiver os – og så sætte det hele ind på det.

"En god fantasi", sagde man om H.C. Andersen. Og det havde han. Men selv vidste han, at Gud har mere end det. Det er utroligt at tænke på, at om det er en posedame på en bänk på gaden, en dreng, der er kommet på den forkerte side af loven, et menneske, der sidder i sin stue og synes, at han eller hun ingenting kan og lige så godt ikke kunne være her, så fortæller Gud om perlen, der er så kostbar for ham, at han sætter alt ind på at eje den – Han fortæller, så vi ikke kan være i tvivl, at det er os, han fortæller om.

Et uovertruffent formidlingsstof

Alt det er på spil i en fortælling på bare 2 linjer, som Jesus fortæller. Der er virkelig et uovertruffent formid-

lingsstof i lignelsesfortællingerne. Det gælder selvfølgelig konfirmandstuen – både til de store og de små konfirmander. Men det gælder også skolen. Ud over lignelsernes dybe betydning for kristendommen som religion har deres indhold grundlæggende præget tankesæt og samfundssyn i den kristen vesterlandske verden og sat sig spor i rigtig meget kunst og litteratur frem til i dag. Bl.a. H.C. Andersens eventyr.

Hvordan arbejdes der med lignelser?

Formål med at arbejde med lignelser er bl.a.

- at træne elevernes formuleringsevner mundtligt såvel som skriftligt
- at træne tegnefærdigheder
- at udvikle elevernes evne til at udtrykke sig dramatisk
- at fokusere på lignelsens budskab og få en dialog / en diskussion i gang og opleve, at lignelsesfortællingen har en paradigmatisk karakter, der kan give rum til mange personlige erfaringer og aktuelle fortællinger
- at opdage, at Jesu lignelser hænger sammen med Jesus selv, hans historie og det, han stod for.

Grundspørgsmål til lignelsesforståelse

1. Sted og tid

Hvor foregår lignelsen? Hvordan ser der ud?

Hvornår? Hvilken årstid?

Hvad er rammen (fortællerammen), som lignelsen hører hjemme i?

2. Personer

Hvilke personer er der? Hvad arbejder de med? Hvad gør de?

3. Ting

Hvilke ting optræder i lignelsen? Hvilken sammenhæng hører de hjemme i?

4. Handlingen

Hvad sker der i lignelsen?

Hvor og hvordan begynder lignelsen? Hvad sker der undervejs? Hvor og hvordan slutter lignelsen?

Optræder der modsætninger i lignelsen? Hvilke? Hvad sker der med dem undervejs?

Er der overraskelser i lignelsen?

5. Lignelsens budskab

Er der nogen i lignelsen, som I synes, at I selv ligner lidt? Er der nogen i lignelsen, som I godt kunne have lyst til at spørge om noget eller give et godt råd? Hvad vil lignelsen fortælle?

Hvad vil Jesus have lignelsen til at "ligne"? Ligner den noget, I kender fra Jesus og hans liv?

Kan lignelsen fortælles, så den handler om noget, der sker i dag? Hvordan vil den lyde?

Arbejdsopgaver

1. Lær lignelser udenad og prøv at fortælle dem.
2. Tegn til lignelser. De er fulde af billeder.
3. Lav drama, film eller tegneserie til lignelser. De er fulde af dramatisk handling.
4. Skriv/fortæl lignelsen i jeres egen nutidige udgave. Brug eventuelt foto til det.

Ser du det store i det små – eller går du bare og kigger?

Zoom på lignelser og eventyr

Landsnetværket af skole-kirke-samarbejder og folkekirkelige skoletjenester har til alle landets sogne og folkeskolens 4.-6. klasser lanceret et projekt om Jesus' lignelser og H.C. Andersens eventyr i forbindelse med børnebogsfestivalen "Den gode historie – på eventyr" i efteråret 2005.

Omdrejningspunktet er Jesus' allermindste lignelser: den tabte mønt og det tabte får, surdejen og sennepsfrøet, skatten og perlen og en række af H.C. Andersens allermindste eventyr. Grundlæggende handler det om at opdage "det store i det små" i fortællingerne og i den virkelighed, de fortælles ind i. I projektet indgår en arbejdsdag i kirkerummet, hvor eleverne sendes på jagt efter, hvordan kristendommens fortælling om det store i det små er spejlet dér. Endelig sættes eleverne selv på opgaven at forme lignelser og eventyr over temaet i billede og skrift.

Nærmere oplysninger om projektet findes på Landsnetværkets hjemmeside www.sko-lekirke.dk